

ARDEALUL = = JURIDIC

REVISTĂ LUNARĂ DE DREPT ȘI UNIFICARE LEGISLATIVĂ

REDAȚIA:
Str. G. Mărzescu Nr. 20

Abonamentul pentru Instituții și Autorități 500 Lei pe an
 : : : Autorități Judecătorești }
 : : : Magistrați } 400 Lei pe an
 : : : Avocați }
 Publicații și anunțuri pentru un număr 2 lei cuvântul
 : : : mai multe numere 1.50 lei
 : : : cuvântul

Administrația la
Curtea de Apel S. I. Cluj
Telefon: 268

Fondator: VASILE M. DIMITRIU Consilier la Curtea de Apel din Timișoara

Comitetul de conducere și redacție:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

I. MĂNESCU

Președinte la Curtea de Apel Cluj
Directorul revistei

AL. ULVINIANU

Președinte la Curtea de Apel Cluj

I. PREDOVICIU

Consilier la Curtea de Apel Cluj

Dr. AL. DRAGOMIR

Decanul baroului din Cluj și vicepreședintele Uniunii Avocaților din Țară

Secretar

VIRGIL I. MĂNESCU
student la Drept și Filosofie

S U M A R :

1. Aplicarea codului silvic din Vechiul Regat în Ardeal
de Ioan D. Pop
de Al. Ulvinianu
2. Jurisprudențe civile cu notă
3. Jurisprudențe comerciale.
4. Jurisprudențe procedurale.
5. Jurisprudențe penale.
6. Jurisprudențe la diferite legi.
7. Recenzii

de I. Mănescu

Nu se publică decât hotărârile instanțelor de recurs, iar ale instanțelor de fond numai cele cenzurate de instanțele superioare sau rămase definitive

Orî ce număr ne primit se retrimete la cerere în contul abonamentului.

Prețul unui număr 35 lei

A apărut

și se găsește de vânzare la redacția noastră :

Legea Timbrului

cu toate modificările aduse până în prezent, cu deciziile comisiei timbrului și cu un index alfabetic aranjată de

I. MĂNESCU

președinte la Curtea de Apel Cluj.

Prețul 100 lei.**BANCA CENTRALA**

Intreprinderi industriale fondate și co-interesate :

Industria Sârmei — fabrică de cuie și sârmă în Ghiriș, gara Câmpia-Turzii ;

Fabrica de Sticlărie S. A. în Turda

PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERT S. A. ȘEDIUL CENTRAL CLUJ

Filiale : Alba-Iulia, Bistrița, Hațeg Sibiu, Turda.

Capital social 50 milioane, rezerve 20 milioane, depuneri 120 milioane.

In curând va apare

Legea Contribuțiilor Directe

cu instrucții oficiale, Dec. Com. Centrale și cu un index alfabetic, ediție aranjată de

I. Mănescu

președinte la Curtea de Apel Cluj

Comenziile se primesc de pe acum la redacția noastră.

Prețul 130 lei.**A apărut****Cercetări asupra Regimului Penitenciar Român din veacul al XIX-lea**

cu studiu recunoscut al lui Constantin Moroiu „profesor obștesc de legi la școala românească de la Sf. Sava“

de OVIDIU STĂNCIULESCU

magistrat Cluj.

Geroge Sotrone

Profesor la Facultatea de Drept din Oradea

Securitatea internațională

Dela pactul Societății Națiunilor din Iunie 1919 la Memorandum-ul Briand asupra organizării unui regim de Uniune federală europeană din 1 Mai 1930

Lei 100.

București 1933.

Editura „Curierul Judiciar“

A apărut**BULETINUL LEGILOR**

care publică legile, regulamentele și instrucțiunile la câteva zile de la publicarea lor oficială sub direcțiunea

dl. I. MĂNESCU

Președinte la Curtea de Apel Cluj

Abonamentul**700 lei anual****Pentru magistrați și avocați****500 „ „**

Platibil și în rate de minimum 50 lei

Administrația la Curtea de Apel Cluj

Aplicarea codului silvic din Vechiul Regat la regimul cărților funduare din Ardeal

Legea Codului Silvic din Vechiul Regat din 1910, cu modificările ce i s'au adus prin legea publicată în M. Of. Nr. 131 din 19 Septembrie 1920, s'a extins pe întreg teritoriul României prin legea publicată în M. Of. Nr. 59 din 17 Iunie 1932.

Toate legile: XII din 1836, LIII din 1871, LV din 1871, LXXX din 1871, XII lin 1877, 31 din 1879, XLV din 1880, XXIV din 1892, XII din 1894, XIX din 1898, regulamentele, instrucțiunile, etc. ungare ce au fost în vigoare în această parte a țării, au fost abrogate în întregime lor pe ziua de 17 Iunie 1923.

În consecință urma ca toate judecătoriile de ocoale din Ardeal, acolo unde sunt composesorate sau asociațiuni de pădure înființate pe baza legilor ungare arătate mai sus, să procedeze fără amânare la constituirea acestor composesorate și asociațiuni, ca persoane juridice după prevederile disp. art. 29 și urm. din Codul Silvic; aceasta pentru motivul că potrivit disp. art. 36 al ultim din C. S. orice înstrăinări voluntare făcute după data de 17 Iunie 1923, pe baza legilor ungare abrogate, fie sub orice titlu, fiind interzise cu desăvârșire, toate transcrierile făcute contra acestei prohibițiuni și intabulate în cărțile funduare, sunt și rămân nule de drept și nu produc nici un efect în ce privește punerea în aplicare a Codului Silvic din 1910 și îndeosebi stabilirea drepturilor de proprietate a părților indivize de pădure ale membrilor din composesorate conform disp. art. 31 din C. S.

Starea în care se găsesc drepturile indivize ale membrilor din composesoratele și asociațiunile de pădure din Ardeal și celelalte provincii de peste Carpați, este foarte confuză și dificilă. Stabilirea acestor drepturi (proporționalizarea) ce s'a făcut pe baza legilor ungare (legea XII din 1368, LV din 1861, XLV din 1880), este atât de veche, încât chiar fără extinderea C. S. din 1910 în această parte a țării, era necesară o nouă stabilire a acestor drepturi de pădure — deoarece stăpânirea de fapt exercitată de membrii din composesoratele și asociațiunile de pădure asupra drepturilor indivize, numai corespundea de loc cu starea de drept (situația tabulară); aceasta din urmă ne mai putând ține pași cu schimbările intervenite între membrii composesoratelor ce s'au făcut prin diferite înstrăinări neintabulate și îndeosebi prin neenumăratele succesiuni rămase nedebătute sau neintabulate, peste mai multe generații. Astfel că extinderea C. S. din 1910 în provinciile alipite, era o necesitate imperioasă, dându-se posibilitatea de a se putea reface această stare confuză și de a se stabili în modul cel mai larg drepturile de participare ale membrilor din composesorate și asociațiuni, dar mai ales de a pune la curent situația stăpânirilor de fapt cu starea de drept evidențiată în cartea funduară. Fără

exagerare pot să afirm, că situația drepturilor indivize de proprietate ale membrilor din asociațiunile și composesoratele de pădure, din această parte a țării, nu este mai bună, decât situația ceteror de moșneni și răzeși aflați în devălmășie cu privire la pădurile din Vechiul Regat stăpânite de aceștia înainte de anul 1910.

Dat fiind regimul foarte sever și formalist al cărților funduare din această parte a țării și comparându-l acesta cu sistemul registrelor de transcripțiuni imobiliare din Vechiul Regat, s'ar crede că dispozițiunile C. S. nu se pot aplica la regimul funciar de aici, sau că aplicarea acestor dispozițiuni ar întâmpina mari greutăți. Aceasta este însă numai o greșală aparentă privitor la modul și tehnica le punere în aplicare a acestor dispozițiuni legale în sistemul cărților funduare.

Judecătorul de carte funduară din Ardeal, fiind încadrat în formalismul atât de riguros al regulamentului de carte funduară, crede că nu poate să se atingă de drepturile de proprietate și celelalte inscripțiuni înscrise în coalele de carte funduară, acestea putându-se radia numai în modurile prevăzute de normele de drept material și procedural în vigoare în această parte a țării. Aceasta însă este o greșită susceperă și interpretare a întregii chestiuni; deoarece dacă examinăm în mod temeinic disp. art. 29 și urm. (îndeosebi art. 31) din C. S., vedem că *comisia impusă pentru a stabili drepturile composesorilor, are dreptul de a proceda la stabilirea acestora cu derogare dela disp. codului și procedurii civile (adecă a regulilor de drept material și procedural ungar în vigoare*. Așa fiind din moment ce disp. C. S. din Vechiul Regat au intrat în vigoare în provinciile de dincoace de Carpați pe ziua de 17 Iunie 1923, dela această dată, situația drepturilor indivize de proprietate ale membrilor din composesoratele și asociațiunile de pădure înscrise în cărțile funduare, se găsesc de drept în starea similară a ceteror de moșneni și răzeși, despre care face amintire art. 29 din C. S. Și dacă evidența tabulară a acestor drepturi nu mai corespunde azi cu stăpânirea de fapt exercitată de către membrii composesoratelor, atunci se pune întrebarea: „Care este rațiunea de a perpetua această stare încurcată?” Căci și scopul ce l-au urmărit legile, regulamentele și odronantele ungare privitor la instituțiunea composesoratelor și la evidența funciară a drepturilor indivize de proprietate ale membrilor ce formau aceste composesorate, n'a putut fi altul, decât acela, că situația acestor drepturi, intabulate în cartea funduară, să corespundă cu situația stăpânirilor de fapt exercitată de către membrii composesoratelor de păduri. În consecință este foarte greșit și lipsit de vre-o bază legală, procedeu adoptat de unele judecătorii de ocol din Ardeal, de a omite stabilirea drepturilor indivize de proprietate ale composesoratelor de pădure după prevederile disp. C. S. și de a proceda numai la alcătuirea așezământului (Statutului) acestor composesorate conform C. S. Acest procedeu și mod

de interpretare, este în contradicție cu scopul urmărit de C. S. prin art. 29 și următorii. De altă parte este și o absurditate, că la aceeași instituție a composesoratelor de pădure, să se aplice două sisteme de legi: cea maghiară — privitor la menținerea drepturilor stabilite conform acestor legi, (dar legile maghiare fiind abrogate, nici nu se mai poate proceda la o nouă stabilire, proporționalizare, a drepturilor composesorilor), — și cea română — C. S. din 1910, privitor la așezământul composesoratelor, — modul de funcționare, drepturi, îndatoriri, penalități, etc.

O altă greutate tehnică aparentă s'ar crede că ar exista la intabularea drepturilor indivize de proprietate stabilite de către comisie conform tablei rămasă definitivă; aceasta atât privitor la corpul de avere înscris pe foaia de sarcini A. a cărții funduare, cât și privitor la ipotecile înscrise pe foaia de sarcini. Toate acestea însă nu sunt de loc de așa natură, ca să împiedice aplicarea disp. C. S. la sistemul cărților funduare, ci — după cum se va vedea mai jos — tabela definitivă, cuprinzând drepturile indivize de proprietate ale composesorilor, se poate intabula în cartea funduară, rămân în ipotecile înscrise și pe mai departe ca sarcini asupra acelor noi drepturi de proprietate, asupra cărora s'au constituit și indiferent cărui posesor s'au atribuit acele; (bineînțeles numai în acel caz, când comisia va constata că noul membru este succesor de drept al vechiului membru înscris în cartea funduară), iar ipotecile înscrise peste termenul de 32 de ani putându-se chiar radia.

În urma acestor considerente, ținând seamă de disp. Reg. de Carte Funduară, numai în ce privește înscrierea în cartea funduară a noilor drepturi stabilite de către comisie, — composesoratele și asociațiunile de pădure din circumscripția judecătorei rurale Săcueni, s'au constituit persoane juridice conform C. S. din 1910, — punându-se în aplicare disp. acestei legii, — în modul și după tehnica descrisă mai jos.

Măsuri preventive din punct de vedere al cărților funduare.

Din anul 1927 (data când s'au început primele lucrări de constituire), pe baza art. 36 al ultim din C. S., s'a interzis cu desăvârșire de a se efectua vre-o schimbare în cărțile funduare, în ce privește drepturile de proprietate ale membrilor din composesoratele și asociațiunile de proprietate ale membrilor din composesoratele și asociațiunile de pădure, respingându-se de către secția cf. orice cerere privitor la înstrăinarea acestor drepturi. Dacă însă dela data de 17 Iunie 1923 (dată când a intrat în vigoare C. S.) și până la data când s'a început procedura de constituire a composesoratelor de pădure ca persoane juridice conform C. S. s'ar fi făcut vre-o schimbare în cărțile funduare privitor la drepturile indivize de pădure, această schimbare nu s'a luat în considerare de către comisie la stabilirea drepturilor de proprietate ale membrilor din composesorate și asocia-

țiuni. Măsura aceasta a durat până la data când drepturile de proprietate stabilite de către comisie conform tablei rămasă definitivă, s'au intabulat în cărțile funduare a comunei respective.

Constituirea comisiei pentru stabilirea drepturilor indivize de pădure ale membrilor din composesorate și asociațiuni.

S'a aplicat întocmai disp. art. 29 din C. S. cu următoarele complectări: Înainte de a se emite citațiunea colectivă, notarul comunei, unde se găsește composesoratul sau asociațiunea, trimite judecătorului de ocol respectiv un tablou cuprinzând: numele membrilor, numărul (câtimea) drepturilor indivize de pădure ce posedă de fapt fiecare membru. Directorul de carte funduară va întocmi și elibera un tablou în care va copia pe scurt toate coalele funduare unde sunt înscrise drepturile indivize de proprietate ale membrilor din composesoratul și asociațiunea de pădure arătând în acesta: numele composesorului, câtimea drepturilor (părți ideale) funciare și numărul coalelor funduare în cari sunt înscrise drepturile de proprietate ale fiecărui membru. Directorul de carte funduară va mai elibera o copie de pe coala funduară în care este înscris corpul de avere al composesoratului sau asociațiunii (întinderea teritorială a pădurii).

Având aceste date, judecătorul de ocol va examina, dacă composesoratul sau asociațiunea din comuna respectivă are în patrimoniul său, atât teren de pădure, cât și teren de pășune. În cazul când composesoratul are în stăpânire și la un loc atât teren plantat cu pădure cât și teren cu pășune, — la ziua descinderii în comună a comisiei, se va cita și inginerul silvic al ocolului respectiv.

Stabilirea drepturilor indivize de pădure ale membrilor din composesorate și asociațiuni.

Dat fiind faptul că cele mai multe din composesoratele și asociațiunile din Ardeal — conform legilor ungare abrogate — au avut în patrimoniul lor, atât pădure, cât și pășune, cari la un loc au format un corp de avere, fiind înscrise în aceeași coală funduară atât drepturile ideale de pădure, cât și cele de pășune — și deoarece conform disp. C. S., pădurile sunt supuse regimului acestui cod, iar pășunile sunt supuse regimului legilor pășunilor (legea pentru organizarea, administrarea și exploatarea pășunilor publicată în M. Of. Nr. 90 din 25 Aprilie 1928 și regulamentul acestei legi publicat în M. Of. Nr. 126 din Iunie 1928) și întrucât nu va fi cazul prevăzută de art. 20 din legea pășunilor și art. 63 din reg. acestei legi. — comisia mai înainte de a proceda la stabilirea drepturilor de proprietate ale membrilor, va examina această situație a patrimoniului composesoratului și când va găsi că nu e cazul de a se aplica disp. art. 20 din legea pășunilor și art. 63 din reg. acestei legi, — va proceda la desmembrarea în natură cu inginer (art. 31 din C. S.) a terenului plantat cu pădure, de terenul cu pășune, luându-se de bază situația reală după folosința actuală.

și nu după modul cum este înscrisă în cartea funduară. Se va face o schiță despre această situație, stabilindu-se exact întinderea terenului cu plantațiune de pădure și care urmează să se constituie într'un patrimoniu separat supus exclusiv regimului C. S. și formând o persoană juridică cu totul deosebită și independentă de asociațiunea, sau posesoriatul de pășune, ce urmează să se constituie ca o altă persoană juridică cu patrimoniul deosebit, pentru teritoriul găsit cu pășune, conform disp. legii și reg. pășunilor amintite mai sus. Acest procedeu se va urma chiar dacă membrii au fost aceiași în posesoriatul sau asociațiunea veche.

Dacă comisia va găsi că este cazul prevăzut de art. 20 din legea pășunilor și art. 63 din reg. acestei legi, își va declina competența, rămânând că întreg patrimoniul posesoriatului sau asociațiunii, să se constituie în asociațiune de pășune (persoană juridică) după prevederile acestei legi.

Comisia având întinderea exactă a pădurei — identificată pe teren cu harta cadastrală și cu schița făcută cu ocaziunea desmembrării parcelelor cari s'au constatat că sunt plantate atât cu pădure cât și cu pășune, — va proceda la stabilirea drepturilor indivize de pădure a fiecărui membru, după prevederile disp. art. 31 din C. S., împărțindu-se acestea în părți ideale în raport cu totalul membrilor din posesoriat. În primul rând va ținea seamă de datele scrise în cartea funduară numai acolo unde drepturile înscrise în aceasta, corespund cu drepturile stăpânite de fapt de membri, (având aceeași cotă-parte atât în natură, cât și în cartea funduară). Comisia în cadrul posibilităților va mai ținea seamă și de numărul (cotele ideale) tuturor drepturilor indivize înscrise la origine în coalele funduare, iar stabilirea mărimii acestora se va avea în vedere obiceiurile locale (părți gelerești, octave, etc.).

Asupra tuturor lucrărilor comisia va dresa proces verbal, iar dacă lucrările de stabilire a drepturilor de pădure durează mai multe zile, sau chiar săptămâni, se va dresa proces verbal asupra lucrării îndeplinită în fiecare zi, trecându-se în procesul verbal de ședință, titlurile de drept (contracte de vânzare, donațiuni, deciziuni de predarea moștenirilor, stăpânirea de fapt - uzucapiune) și alte acte, precum și toate depozitiile mai importante, pe baza cărora s'a atribuit de către comisie drepturile de pădure fiecărui membru.

Tabelele prevăzute de al. 3 al art. 31 din C. S. va cuprinde: numirea posesoriatului sau asociațiunii, nr. curent, numele și pronumele membrilor, calitatea membrului (major, minor, incapabil), câtimea drepturilor stabilite (câte pe baza situațiunii tabulare și câte pe baza posesiunii de fapt și din cari coli funduare), întinderea drepturilor (câtimilor) în jug. cad. și în st. patriți. În fine, în rubrica observațiilor se vor trece servituțiile personale constatate ca existente (uzufruct și alte sarcini).

Deciziunea dată de către comisie și tabela ce

o însoțește și care face parte integrantă din deciziune, se va redacta în două exemplare originale și două copii autentice; originalele vor fi semnate de toți membrii comisiei și de secretarul acesteia și vor fi prevăzute cu ștampila judecătorei. Un exemplar original va rămâne la comună pentru afișare conform disp. C. S. și care apoi — după ce deciziunea și tabela comisiei se va ridica la valoare de drept — se va preda posesoriatului de pădure spre păstrare, — iar al doilea exemplar original se depune la dosarul comisiei dela judecătore.

Lucrările se vor face cu precădere, pentru ca procedura de constituire să se poată termina cât de repede posibil, — dat fiind faptul că în această epocă nu este admisibilă nici o înstrăinare a drepturilor membrilor, neputându-se intabula acestea în cărțile funduare. Îndeosebi tribunalul să nu întârzie mult cu constatarea rămânerii definitive a deciziunii și a tabelii, sau cu procedura legală ce urmează s'o îndeplinească.

După ce deciziunea și tabela comisiei au fost afișate conform prevederilor C. S., dosarul — cuprinzând toate actele (încheierea judecătorei prin care s'a constituit și convocat comisia și s'a emis citația colectivă, procesul verbal despre lucrările comisiei, copia autentică de pe coala funduară cuprinzând întinderea teritoriului de pădure, eventual schița, tabloul cuprinzând copiile de pe coalele funduare a drepturilor indivize de proprietate ale membrilor vechi, tabloul întocmit de notarul comunal cuprinzând drepturile indivize de proprietate stăpânite de fapt de către membri, deciziunea comisiei și tabela ce o însoțește, precum și toate actele despre îndeplinirea procedurii — se va înainta tribunalului de județ, care va proceda potrivit disp. art. 34 al. 2 din C. S., constatând neapelarea deciziunii și tabelii rămase definitive. Această constatare se va face de către tribunal prin proces verbal sau jurnal și se va menționa clauzula rămânerii definitive a tabelii și a deciziei pe aceste acte. În același timp tribunalul va ordona înscrierea drepturilor de proprietate a părților indivize de pădure stabilite de comisie conform tabelii, în registrul posesoriatului (moștenilor sau răzeșilor) prevăzut de art. 33 al. 2 din C. S., ceace se va efectua de către judecătorul de ocol respectiv.

Totodată tribunalul va dispune că dosarul să fie trimis secției de carte funduară a judecătorei căreia aparține comuna în care se află posesoriatul, în scopul ca această autoritate să ordone intabularea drepturilor de proprietate în cartea funduară a comunei respective, conform tabelii rămasă definitivă; această trimitere se va face pentru motivul că registrele de transcriptiuni imobiliare (cărți funduare) în această parte a țării sunt ținute la judecătorei, iar nu la tribunale ca în Vechiul Regat. În consecință în acest sens trebuie aplicată dispozițiunea ultimei propoziții a art. 33 din C. S.

Tribunalul după rămânerea definitivă a deci-

ziunei și a tabelii, va trimite din oficiu întreg dosarul secției de carte funduară a judecătoriei respective, împreună cu două copii legalizate de pe procesul verbal sau jurnalul ce a dat.
(Va urma)

Jurisprudențe civile

ROMANIA, CURTEA DE APEL CLUJ, S. III-a

Nr. C. III. 230/1933-15. Președinte Kerner Consilier.

Construirea pe loc străin. — Elementele necesare pentru aplicarea art. 418 c. c. a.

CURTEA :

Deliberând asupra recursului pârâtului, prin care se susține, că instanțele de fond au violat art. 326 și 418 din c. c. austriac, când stabilind drept stare de fapt, că părțile trăind în concubinaj, pârâtul nu poate valida nici un drept asupra terenului pe care cu consimțământul reclamantei și-a construit o casă, cu atât mai puțin cu cât fiind constructor de rea credință, nu poate să se prevaleze nici de dispozițiunile art. 418 c. c. a.

Având în vedere starea de fapt stabilită de instanța de apel, ce nici nu se contestă în proceduracedura de recurs din partea reclamantei, găsește, că plângerile pârâtului cu privire la greșita aplicare a art. 878 și a art. 418 din cod. civ. austriac, sunt întemeiate și anume pentru următoarele considerente :

este adevărat, că art. 878 cca. decretează, că nu poate să fie obiectul unui contract valabil, ceea ce este cu neputință de îndeplinit aceia, ce este cu desăvârșire imposibil sau ilicit;

iar în legătură cu această dispoziție art. 1174 c. c. a. dispune, că ce a dat cineva cu bună credință pentru săvârșirea unei fapte imposibile sau nepermise, nu mai poate fi cerut înapoi.

Rezultă din aceste texte de lege, că numai acele contracte sunt nevalabile, la cari *prestațiunea* uneia sau alteia dintre părți este ilicită în virtutea dispozițiunii exprese a legii, sau pentru că opinia publică o consideră contrară bunelor moravuri, o asemenea prestațiune nu se poate pretinde pe cale judecătorească, nici prestațiunea îndeplinită nu se mai poate cere înapoi.

Deci ceea ce este oprit de lege este *realizarea unei promisiuni* contractuale, care are de obiect o prestațiune ilicită, contrară bunelor moravuri.

În speță este constatat în fapt, că părțile au trăit în concubinaj, când pârâtul cu banii proprii și-a construit cu consimțământul reclamantei o casă pe terenul, ce formează proprietatea tabulară a reclamantului.

Față de acțiunea reclamantei bazată pe dis. art. 366, 369 din c. civ. pârâtul și-a bazat apărarea pe art. 418 al aceleiași legi susținând, că întrucât edificarea s'a făcut cu știrea și consimțământul proprietarei terenului pe care s'a construit casa, — dânsul ca constructor de bună credință și-a dobândit dreptul de proprietate asupra solului,

proprietara neavând alt drept, decât să pretindă contravaloarea terenului edificat; — referitor la art. 878 c. c. a. pârâtul a obiecționat, că este străin de firea procesului.

Curtea și-a însușit punctul de vedere juridic al pârâtului, anume în ce privește concubinajul, acesta n'are nici o importanță în cauză, deoarece concubinajul nu este *izvorul pretențiunii* pârâtului, valorificat pe cale de excepțiune față cu pretențiunea reclamantei.

Nici nu se susține din partea reclamantei, că dânsa ar fi cerut terenul în chestiune pârâtului numai ca contravaloare a înființării raportului de concubinaj, adică în scopul de a-l determina la acest raport, prin urmare pârâtul prin apărarea sa nu înțelege a-și valorifica o pretențiune, adică un drept care are de bază o turpis cauză, ci concubinajul era cel mult *motivul*, care a determinat pe pârât să-și construiască casa pe terenul reclamantei;

ori dacă nu *obiectul*, ci numai *motivul* contractului este ilicit, acesta nu atinge valabilitatea aceluia.

Rezultă din cele de mai sus, că instanțele inferioare cu violarea art. 878 c. c. a. au pus temei pe împrejurarea, că părțile au trăit în concubinaj în timpul edificării casei.

Dar instanțele de fond au mai făcut și o greșită aplicare a disp. art. 418 c. c. a. când au înlăturat apărarea pârâtului admitând în principiu în întregime acțiunea.

Ce-i drept art. 418 c. c. a. constituie un mod de achiziție *originală*, când deci câștigarea dreptului de proprietate se exoperează *independent de consimțământul fostului proprietar*, ba chiar în contra voinței lui punându-se drept condiție bună credința constructorului precum și împrejurarea, că proprietarul terenului având cunoștință despre edificare, să nu oprească lucrarea constructorului;

Prin urmare norma din art. 418 c. c. a. principial nu-și are aplicația în cazul, când edificarea se întemeiază pe o convenție a părților, (Proprietarul terenului și constructorul casei), urmând, ca raportul discutat al părților să se judece în baza convențiunilor lor,

însă în speță dat fiind că din probele administrate nu se poate stabili caracterul juridic al raportului ce s'a născut în urma singurului fapt dovedit, că edificarea s'a făcut cu consimțământul reclamantei, din cheltuelile pârâtului, nefiind de față toate elementele necesare pentru calificarea raportului juridic,

soluționarea priciniei urmează a se face totuși în conformitate cu principiile edictate în art. 418 din codul civil austriac.

Anume: este cert, că transmisiunea dreptului de proprietate de către reclamantă prin învoiala ei la edificare, nu este valabilă, pentru că contrar dispozițiunilor art. 1 din ordonanța nr. 4420/1918, nu s'a făcut în act scris, deci nu se poate susține, că pârâtul *prin tradiție* și-ar fi dobândit dreptul

de proprietate asupra terenului pe care și-a construit casa.

Art. 2 c. c. a. decretează, că îndată ce o lege a fost promulgată în regulă nimeni nu se poate scuza, că nu-i a ajuns a cunoștință. deci ordonanța trebuie aplicată și pârâtului.

Însă pe de altă parte jurisprudența dezvoltată în jurul aplicării art. 2 și a 326 statuiază excepție de sub art. 2 c. c. a. când o dispoziție de lege buna credință o face drept element constitutiv la dobândirea vreunui drept bunăoară la art. 418 c. c. a.

Conform disp. art. 326 c. c. a. din necunoștința dispozițiilor legale (art. 316), poate să fie cineva posesor (proprietar) *nejust* și totuși de *bună credință*.

Având în vedere, că pârâtul necunoscând dispozițiile ordonanței nr. 4420/1918 la obținerea consimțământului reclamantei, cu privire la edificare din (cauze probabile) a putut să creadă, că terenul pe care a construit i s'a cedat cu drept de proprietate, deci buna sa credință la edificare este în afară de orice îndoială, — în această situație de fapt și-a dobândit în virtutea art. 418 cca. dreptul de proprietate asupra terenului *edificat*.

Urmează deci, că acțiunea reclamantei bazată pe art. 366 cca. și pe calitatea sa de proprietară tabulară este lipsită de bază legală, prin urmare recursul atacând soluția sub raportul aplicării art. 41 cca. este întemeiat.

Însă pe de altă parte, având în vedere, că prin zidirea pe teritoriul străin, se poate dobândi dreptul de proprietate asupra întregului teren, care din punctul de vedere economic face un complex de teren unitar sau un corp de avere de carte funduară, ci numai asupra solului ocupat prin zidire împreună cu terenul care este neapărat necesar pentru folosirea clădirii,

considerând, că sub acest raport starea de fapt nu este clarificată așa încât Curtea nu este în măsură să soluționeze cauza în fond,

în temeiul considerentelor de mai sus, sentința atacată trebuia casată și Tribunalul este învitat să procedeze mai departe, aducând o nouă hotărâre, cu respectarea punctului de vedere juridic al acestei Curți.

Dispozițiunile referitoare la cheltuelile de recurs se bazează pe art. 543 și 508 alin. 3 p. c.

NOTĂ. — Speța judecată de Curte este următoarea :

Reclamanta trăia în concubinaj cu pârâtul, și în timpul traiului lor comun, pârâtul a construit pe terenul, proprietatea reclamantei, o casă. Este fapt, că pârâtul a știut că terenul pe care edifică este proprietatea concubinei, iar aceasta a avut cunoștință de faptul edificării.

Părțile s'au separat și fiindcă pârâtul continua să stăpânească imobilul, femeia a întreprins acțiune pentru recunoașterea dreptului de proprietate, pe care instanțele de fond au admis-o întemeindu-se pe dreptul pe proprietar tabular al reclamantei, găsind deasemenea, că pârâtul nu

poate invoca câștigarea dreptului de proprietate pe baza art. 418 c. c. a., adică prin faptul construirii.

Curtea, în privința aplicării acestui text, dă procesului o altă soluție, și contrar instanțelor de fond, decide, că pârâtul, potrivit art. 418 c. c. a., prin faptul edificării a dobândit dreptul de proprietate asupra terenului de sub clădire, și pentru a ajunge la această concluzie, trece printr'o serie de argumente. Într'adevăr, în primul rând, instanța de casare, stabilește, că pârâtul n'a putut dobândi conform zisului text, prin accesiune, dreptul de proprietate, fiindcă, date fiind împrejurările procesului, între părți *a trebuit* să se fi încheiat un raport contractual și în asemenea ipoteză — recunoaște Curtea — art. 418 nu-și are aplicațiunea. Dar acestei convențiuni Curtea nu-i atribue nici un efect, de oarece nu este stabilită prin document scris, conform ordonanței 4420/1918, fiind vorba de transferul dreptului de proprietate asupra unui nemiscător.

După această stabilire în fapt și în drept, Curtea urmează șirul argumentelor și zice că „*totuși*” procesul trebuie soluționat potrivit dispozițiilor art. 418 c. c. a., fiindcă pârâtul *a putut să ignoreze cerințele ord. 4420/1918* și deci el a putut fi convins de bună credință, că terenul *i-a fost cedat*, și în această situație de fapt, pârâtul a dobândit dreptul de proprietate în virtutea aceluia text de lege.

Simplul fapt al constructorului de a edifica pe terenul proprietatea altuia, nu creiază modul de aquireție original al dreptului de proprietate, căci textul de lege citat pretinde și existența altor condițiuni și anume, ca constructorul să fie de bună credință și prin aceasta se înțelege, că el este posesorul de bună credință al terenului pe care ridică clădirea. Buna credință posesorului constă în necunoștința viciilor de care titlul său este atins și în puterea căruia se consideră de adevărat proprietar, cu convingerea că acel titlu este capabil să-l facă a dobândi proprietatea, și bine înțeles că este vorba de existența unui titlu vicios, iar nu de un titlu inexistent.

Odată însă ce constructorul posesor a cunoscut viciul titlului său, ori a trebuit să știe, că terenul este proprietatea altuia, el nu poate fi tratat ca un posesor de bună credință.

O altă condiție pe care legea o cere, pentru dobândirea dreptului de proprietate prin acest fel de accesiune, este aceea, ca proprietarul adevărat al terenului să fi cunoscut faptul edificării și totuși să nu fi protestat, și din această inactivitate a lui legea deduce voință de înstrăinarea bunului. De aceea legea zice... „Dacă proprietarul pământului, a avut cunoștință despre zidire și nu a oprit imediat pe clăditorul *de bună credință*, poate pretinde dela acesta numai valoarea normală a pământului”.

Așa dar legea arată, că chiar și în cazul când proprietarul terenului a cunoscut faptul clădirii, dacă totuși constructorul n'a fost de bună cre-

dintă, știind că edifică pe pământ străin, el nu va dobândi vr'un drept de proprietate, căci este de ajuns, ca unul din aceste elemente componente al acestui mod de dobândire să lipsească și transfertul dreptului de proprietate nu se oporează.

De reamintit este că, textul presupune, că între proprietarul terenului și constructor nu există nici un raport contractual referitor la edificare, căci efectele juridice nasc din simplul fapt al construirii unit cu celelalte condițiuni ce constituiesc împrejurări subiective în persoana celor două părți, — de unde dar consecința, că odată ce la baza unei atari activități stă un legământ contractual în asemenea caz conflictul ce s'ar naște se va regula după natura particulară a obligațiunii ce există între părți, iar nu după dispozițiunile art. 418 codul civil austriac.

Din deciziunea pe care o adresăm rețin, că Curtea, printr'un considerent, constată, că edificarea s'a făcut „cu consimțământul reclamantei proprietare” cu alte cuvinte, s'a stabilit existența unei convențiuni a părților; dar Curtea adaogă fiindcă, pe deoparte, nu se poate caracteriza natura contractului, iar de alta neexistând un document scris, se impune ca reclamantului să i-se recunoască dreptul de proprietate pe baza art. 418 c. c. a., cu deosebirea că numitul a ignorat existența ordonanței 4420/1918.

Cred că acest efort nu slujește soluțiunea dată procesului pe care o socotesc eronată.

Odată ce instanța s'a convins de existența convenției dintre proprietarul pământului și constructor, cu referire la edificarea casei aceasta era de ajuns, ca să înlăture aplicarea dispozițiilor art. 418 c. c. a. și motivele le-am arătat mai sus și citez două deciziuni a Curței de Apel din Tg.-Mureș, din mulțimea sentințelor judecătorești cari au stabilit jurisprudența.

„Proprietarul pământului este bărbatul; construcțiile s'au făcut în parte din materiile ce erau proprietatea soției. Dacă încetează căsătoria și prin urmare folosința comună a casei clădite astfel, soția poate cere numai prețul acelor materii întrebuințate; edificiul este al bărbatului. Tg. M. 1903 G. 78“.

„Reclamantul și pârâtul au clădit pe terenul care este proprietatea pârâtului, cu învoirea, stirea și ajutorul acestuia un grajd spre folosința comună și cu proprietate comună. Din această stare faptică: rezultă că, clădirea pe terenul altuia s'a făcut cu învoirea prealabilă a proprietarului pentru scopurile comune fixate și că prin urmare calificarea juridică a acestui caz nu intră în prevederile art. 418 c. c. a. ci cazul trebuie judecat în baza contractului părților, după normele generale de drept aplicabile la acel contract. Tg. M. 1910 G. 171. “*)

Curtea trecând peste aceste considerații, consideră pe pârât de constructor de bună credință

*) Ambele deciziuni publicate, Laday VI p. 711.

și această bună credință o deduce din presupusa ignoranță a dispozițiilor legale a ordonanței 4420/1918, circumstanță din marele număr al împrejurărilor de fapt, evidentată deadreptul de instanța de Casare.

Dacă s'ar acredita o asemenea jurisprudență, că adică recunoașterea acelei ordonanțe cu o atât de frecventă aplicare, poate sprijini un mijloc de dobândirea proprietății, s'ar deschide o poartă imensă proceselor de proprietate și am ajunge la concluziunea bizară, că actele inexistente, care nu se pot remedia prin nici un fel de ratificare sau confirmare, totuși li se poate atribui efecte prin invocarea „ignoranta legeri“.

Dar cred că vom avea ocaziunea, să ne ocupăm și de adevăratul înțeles al adagiului: „nemo jus ignorare censetur.“

Al. Ulvianu

Președinte la Curtea de Apel Cluj

CURTEA DE APEL CLUJ, Secția III-a

No. C. III. 1704/9/1932.

Dreptul copilului natural de a cere întreținere de la cel care l'a procreiat. — Căutarea paternității o condiții esențială a acțiunii.

M o t i v e

În contra sentinței tribunalului, prin care s'a admis apelul reclamantei a făcut recurs în termen, pârâtul pentru violarea art. 161, 163 și 167 din C. C. A. recunoașterea paternității neputându-se cere decât de copil, iar de soție numai dacă se cere și întreținere, ori la întreținere reclamanta a renunțat și a cerut numai recunoașterea paternității precum și pentru alte două motive de recurs și anume: violarea art. 23 și 26 din legea timbrului și art. 394 din proc. civ.

Având în vedere că reclamanta prin acțiune a cerut întreținere pentru copilul procreat de pârât, dar la judecătoria a renunțat la acest cap de cerere și a menținut cererea numai pentru recunoașterea paternității, judecătoria respingând acțiunea pentru motivul că a constatat în fapt că pârâtul a recunoscut ca pe al său copilul natural nu numai în instanță, ci chiar prin căsătorie subsecventă încheiată cu reclamanta și în temeiul acestor constatări găsește că reclamanta nu a avut dreptul de a înainta acțiune, ci trebuia să ceară pe cale grațioasă și potrivit art. 21 din legea 54: 1912 întreținerea după ce a obținut rectificarea registrelor de stare civilă.

Având în vedere că tribunalul a admis apelul și acțiunea pe motiv că față de tert este nevoie de o recunoaștere formală sau de o hotărâre judecătorească;

Având în vedere, că în instanță nu a fost prezentă nici una din părți iar întâmpinare nu s'a făcut;

Având în vedere, că potrivit înțelesului art. 165—171 din codul civil austr. *copilul natural nu are față de acela care s'a dovedit al fi procreat alte drepturi decât acela de întreținere;*

Că, deci, atunci, când el prin reprezentantul

său legal, pornește în căutarea paternității, o face numai în scopul de a descoperi persoana față de care să-și exercite dreptul la întreținere și, în consecință, fără a urmări acest scop numai acela de a obține stabilirea paternității, adică numai a raportului juridic, copilul nelegitim nu poate intenta acțiune, decât dacă justifică că sunt îndeplinite condițiile art. 130 alin. I. din pr. civ. și anume că stabilirea raportului juridic este necesară pentru asigurarea situației sale juridice, iar atunci când se poate cere obligarea părâtului stabilirea singură nu se poate cere, nentru că obligarea presupune o prealabilă stabilire a dreptului subiectiv dedus în judecată;

Că, dacă aceasta este situația minorului nelegitim, cu atât mai puțin se poate admite ca să ceară stabilirea paternității, fără a cere întreținere mama copilului;

Că, deci, tribunalul admitând acțiunea numai pentru stabilirea paternității, după ce constată că partea, privitoare la întreținere, din acțiune a fost revocate a revocat art. 161, 167 din c. civ. austr. și art. 130 pr. civ. din care cauză sentința a trebuit a se casa.

Având în vedere dispozițiile art. 53 din legea Curții de Casație și văzând că în speță starea de fapt este stabilită și necontestată de părți, astfel că faptele sunt constante;

Că, în asemenea împrejurări se poate evoca fondul și hotărâ în cauză de chiar instanța de casare.

Având în vedere că, în speță, a rămas constant în fapt că reclamanta personal, iar nu în numele minorului a cerut întreținerea minorului copil, legitimat prin căsătoria subsecventă dintre reclamantă și părât, dar fără a se fi făcut declarațiile legale în registrul stării civile, cerere ce în cursul procesului a revocat, dar a menținut acțiunea pentru stabilirea paternității părâtului, iar instanțele de fond au constatat în fapt că părâtul a recunoscut că copilul este procreat de el;

Având în vedere că după cum s'a arătat mai sus stabilirea paternității nu se poate cere decât de copilul natural și numai cu îndeplinirea condițiilor art. 130 din pp. civ. nici de cum de alte persoane nici de mama lui în numele ei personal;

Că, deci acțiunea este inadmisibilă;

Pentru aceste motive, recursul fiind fondat a trebuit a se admite și evocând fondul a respins acțiunea reclamantei cu cheltueli de judecată stabilite de Curte în suma arătată în dispozitiv potrivit art. 425, 508 și 543 din pr. civ. și tariful onorariilor de avocați.

Cluj, 28 Septembrie 1932.

Președinte: Ulvineanu, ss. raportor: Predoviciu, ss. votant: Bossie, ss. grefier Rosca ss.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secția I.
Dec. Nr. 1030 din 28 Sept. 1932. Președ.: S. Tiple, consilier
Daune. — *Momentul estimățiunilor la delict și la contracte.*

În conformitate cu art. 1323 c. c. a. desdăunarea constă în aceia că lucrurile trebuie repuse în

starea de mai înainte și dacă aceasta nu e cu putință, să se dea valoarea de estimatie.

Ca o consecință a acestui principiu urmează că în ce privește timpul în care estimatia trebuie făcută va fi la delict momentul comiterii lui, iar când este vorba de daune derivând din culpa contractuală, momentul când trebuia îndeplinit contractul.

Prin urmare Curtea omițând de a ține seamă de aceste distincțiuni, cari rezultă din scopul legii și luând drept criteriu momentul ales în mod arbitrar, adică pe cel al intentării acțiunii, a violat principiile legii și în consecință acest motiv de casare este întemeiat.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secția I.
Decizia Nr. 1273/932. Președinte: D. Volanschi, prim-preș. Comitent. — *Prepus. — Relațiunile de drept între comitent și prepus, față de daunele cauzate terțelor de prepus. — Generalitatea principiului de responsabilitate. — Situația statului față de prejudiciul cauzat terțelor de funcționar.*

Potrivit art. 1315 c. c. austriac, acela ce se servește la executarea afacerilor sale de o persoană incapabilă, sau o persoană despre care știe că este periculoasă, e în general responsabil pentru dauna pe care o atare persoană, în această calitate, o cauzează unui al treilea.

Acest text stabilește în sarcina stăpânilor și comitenților o culpă decurgând fie din reaua alegere a servitorilor, sau prepușilor lor, fie din lipsa de supraveghere a acestora deși știau că sunt periculoși.

Principiul de drept stabilit de acest text de lege este identic cu cel din art. 1000 al. 3 c. c. român, după care stăpânii și comitenții sunt răspunzători de prejudiciul cauzat de servitorii și prepușii lor, în funcțiunile ce li s'au încredințat, cu deosebire că, în textul par. 1315 culpa este formulată precis, pe când în al. III art. 1000 este prezumată.

Ceea ce caracterizează pe prepus este starea de subordine în care se află față de comitent, prepusul fiind acela care lucrează după ordinele, instrucțiunile și directivele comitentului și sub controlul lui.

După cum rezultă din art. 2 legea din 1905 pentru organizarea poliției generale a Statului, această instituție stă sub directă dependență a Ministerului de Interne, care își exercită controlul prin organele în subordine acolo arătate; că conform celorlalte prevederi ale acestei legi, ofiterii și agenții de poliție, în executarea atribuțiilor ce le sunt încredințate de legi și regulamente, sunt puși sub directă supraveghere a șefilor lor ierarhici, care au dreptul de control asupra actelor dresate de ei și la rândul lor primesc și dânsii dela Ministerul de Interne directivele și îndrumările pentru îndeplinirea rolului pe care poliția îl are în Stat.

Acest sistem de dependență, supraveghere și control este de natură a atribui raportului dintre Stat și funcționarii polițienești caracterul fixat de

Codul civil raporturilor dintre comitenți și prepuși, de oarece acești funcționari nu lucrează din proprie autoritate, ci ca instrument al Statului, sub ordinele și dependența căruia se află.

Deși legea Poliției caracterizează în acest mod raporturile dintre Stat și funcționarii polițieniști ea însă nu prevede nimic în ce privește răspunderea Statului ca comitent. *Răspunderea prevăzută de articolul 1315 Codul civil austriac având însă un caracter general care se aplică nu numai persoanelor fizice și celor morale, de aici rezultă că răspunderea Statului pentru faptele funcționarilor de poliție, cari în executarea funcțiilor lor ce li s'au încredințat au cauzat prejudicii particularelor îi rămâne întreagă după principiile din art. 1315 codul civil austriac.*

Jurisprudențe comerciale

CURTEA DE APEL CLUJ, Secția III-a

No. C. III. 2469/10-1931. Președinte dl. dr. V. Pop, Președinte.

Taxe de manevră percepute de C. F. R. — Publicațiile C. F. R. în această privință. — Caracterul acestor publicații. — Acțiune în restituire.

Regia Autonomă a Căilor Ferate Române, a făcut recurs contra sentinței Nr. Ca. 1907/1931 a Tribunalului Somes S. II, pronunțată în proces cu reclamanta Industria de Petrol I. Friedman din Dej.

Pârâta a cerut cassarea sentinței Tribunalului și cheltueli de judecată, invocând ca motiv de recurs „violarea principiului” din legea cu privire la punerea în aplicare a tarifelor, exces de putere și eroare gravă de fapt, deoarece contrar dovezilor printr'o greșită interpretare s'a enunțat în principiu, valabilitatea unui tarif, care ulterior a fost scos din vigoare.

Reclamanta a cerut respingerea recursului cu spese.

„Industria de Petrol” I. Friedman, prin acțiunea intentată, a cerut ca Regia Autonomă a Căilor Ferate Române să fie obligată ai restitui suma de 17.000 lei, ce reprezintă taxele plătite în plus, sub denumirea de taxe de manevră, la un număr de 166 transporturi efectuate pe calea ferată, în intervalul dela 15 Noembrie 1929 până la 20 Ianuarie 1930, deoarece prin ordonanța căilor ferate dela acea epocă publicată în Monitorul Oficial, acele taxe erau înlocuite printr'o taxă de 50 lei de vagon.

Pârâta a susținut, că deși în Monitorul Oficial, No. 282 din 18 Decembrie 1929, s'a inserat ordonanța, prin care s'a dispus că dela 15 Noembrie 1929 acele taxe s'au înlocuit cu taxe de 50 lei de vagon, dar publicațiunea s'a făcut din eroare și a fost anulată prin deciziunea publicată în M. Of. No. 18 din 20 Ianuarie 1930.

Ambele instanțe de fond au admis acțiunea în principiu, recunoscând reclamanta dreptul la restituire, rămânând, ca prin sentința finală să se

stabilească sumele de restituit și astfel Tribunalul, prin sentința atacată stabilește, că prin Mon. Of. No. 282 din 30 Decembrie 1929, C. F. R. a publicat ordonanța prin care dispune, că dela 15 Noembrie 1929, taxele de manevră să suprimă și se înlocuiesc cu taxe de 50 lei de vagon. Că, ulterior, C. F. au revenit și prin o deciziune publicată în Mon. Of. No. 15 din 20 Ianuarie 1930, a anulat acea publicațiune.

Tribunalul constată în fapt, că reclamanta, în intervalul dela 15 Noembrie 1929 până la 20 Ianuarie 1930, a efectuat transportul percevându-se taxele de manevră, și argumentează, că publicațiunea făcută în Mon. Of. obligă Administrația C. F. R. și le constituie o ofertă care are efectul în tot timpul dela 15 Noembrie 1929 până la 20 Ianuarie 1930.

Având în vedere că din publicațiunea inserată în Mon. Of. Nr. 282 din 18 Decembrie 1929, se vede, că Regia Autonomă C. F. R. a adus la cunoștință, că cu începere dela 15 Noembrie 1929, se suprimă taxele de manevră și se înlocuiesc printr'o taxă unică de 50 lei de vagon; iar această publicațiune, Căile Ferate printr'o deciziune ulterioară publicată în Mon. Of. No. 15 din 20 Ianuarie 1930, a declarat anulată publicațiunea din 18 Decembrie 1929.

Considerând că dispozițiunea modificatoare a tarifului local de mărfuri aduse de Căile Ferate la cunoștința publicului prin Mon. Of. o obligă în intervalul de timp dela 18 Decembrie 1929 până la 20 Ianuarie 1930, căci acea publicațiune constituie o ofertă ce este presupusă a fi fost acceptată de persoanele cu care au contractat transporturi în acea epocă, și deci contractele fiind consimțite în vederea acelor condițiuni sunt definitiv obligatorii; și așa fiind tribunalul printr'o bună stabilire a stărei de fapt și exactă interpretare a principiilor de drept, a considerat efectul obligator al modificării tarifului de transport adusă la cunoștința publicului prin publicitate.

Că deasemenea obiecțiunea recurentei, că publicațiunea nu este opozabilă, fiindcă inserarea în Mon. Of. s'a făcut din eroare, nu este fondată, deoarece, ori care ar fi eroarea Căilor Ferate asupra motivelor care au determinat să facă această ofertă prin publicitate, nu este esențială; și nu vederea acelei oferte și așa dar din acest punct de vedere anula condițiunile contractelor încheiate în vedere motivul de cassare este neîntemeiat.

Având în vedere însă, că deși în publicațiunea din 18 Decembrie 1929, se prevede, că acele taxe au fost suprimate din ziua de 15 Noembrie 1929, totuși taxele plătite de cei cărora li s'au făcut transporturi pe Căile Ferate în intervalul de la 15 Noembrie 1929 până la 28 Decembrie 1929 nu sunt restituibile, pentru că acele părți, în momentul când au fost efectuate erau datorate în baza regulamentului atunci în vigoare, pe care părțile l-au avut în vedere și prin urmare nu poate fi vorba de restituirea unei sume plătite din eroare (conditio indebiti) sau a unei plăți fără

cauză (conditio sine causa) și așa fiind acțiunea reclamantului, în drept, nu este admisibilă decât în privința plăților efectuate în intervalul dela 18 Decembrie 1929 până la 20 Ianuarie 1930.

Pentru aceste considerente Curtea a respins recursul, modificând însă dispozitivul sentinței instanței de fond, în sensul că dreptul reclamantului la restituirea sumelor este mărginit numai la timpul dintre 18 Decembrie 1929 și 20 Ianuarie 1930.

Fiindcă ambele părți ca recurs în parte au avut câștig de cauză și în parte au pierdut conform art. 543 și 426 pr. civ. speșele s'au declarat compensate.

Jurisprudențe procedurale

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secția II-a.
Dec. civ. Nr. 208/933. Dos. 5914/932. Preș.: Al. D. Oprescu cons.

Execuție în regres bazată pe casarea deciziei în puterea căreia s'a produs execuția. — Caracterul deciziilor de casare cu trimitere

Asupra recursului introdus de Frații Carol și Iosif Retty, în contra deciziunii cu Nr. C. III 2472/5/1931, a Curții de Apel Cluj, S. III-a;

Având în vedere că din deciziunea supusă recursului și actele dosarului se constată că Banca Națională, sucursala Cluj, cerând execuție în contra părților Iosif și Carol Retty, în baza deciziunii Curții de Apel Cluj, Nr. C. II 290/11/1927, pentru realizarea sumei de 37.500 lei plus accesorii, Tribunalul Cluj S. II-a, prin încheierea cu Nr. 37/1926 din 24 Octombrie 1927 a admis cererea ordonând execuția în contra numiților pârâți, cari afirmativ au și plătit în mână, reprezentantului reclamantei toate sumele datorate.

Că la 3 August 1931, frații de mai sus, cerând execuția în regres — pe motivul că deciziunea de mai sus a Curții de Apel, în baza căreia s'a admis execuția, a fost casată cu trimitere prin deciziunea cu Nr. 1065/1930 a Inaltei Curți de Casație S. III-a, și deci reclamanta nu mai are drept de a mai reține sumele primite, Tribunalul Cluj, prin încheierea cu Nr. 837/1926 din 7 August 1931 a respins această cerere pe motiv că nu sunt întrunite condițiunile cerute de art. 43 al legii 54; 1912, hotărâre ce a fost menținută și prin deciziunea supusă recursului de față.

Având în vedere că recurenții invoacă ca motiv de casare violarea art. 43 din legea 54; 1912 și art. 51 pct. 1 și 2 al legii organice a acestei Inalte Curți, susținând că întrucât hotărârea în baza căreia s'a ordonat execuțiunea, în urma casării, ne mai având ființă, urmează că sumele încasate de către reclamanta dela părți nu mai pot fi reținute și deci execuția în regres era admisibilă.

Considerând că potrivit dispozițiilor art. 43 din legea LIV; 1912 se prevede că execuția în regres este admisibilă, în caz când hotărârea în baza căreia s'a ordonat și efectuat execuția a fost

reformată, scoasă, din vigoare sau restrânsă de o hotărâre judecătorească definitivă.

Având în vedere că în speță instanțele de fond au constatat că hotărârea în baza căreia s'a admis execuția fiind casată cu trimitere, nu a fost schimbată, adică să se fi respins acțiunea reclamantei, nici nu a fost scoasă din vigoare, în urma admiterii unui incident dilatoriu în sensul art. 505 pr. c. și nici creanța nu a fost restrânsă.

Că dar în speță nefiind întrunite elementele cerute de art. 43 din legea 54: 1912, urmează că bine au hotărât instanțele de fond când au respins execuția în regres, art. 51 din legea organică a acestei Inalte Curți neavând aplicația în cauză, atât timp cât prin casarea cu trimitere nu s'a desființat existența hotărârei de admiterea acțiunii reclamantei.

CURTEA DE APEL CLUJ, Secția II-a.

No. C. II. 1177/2/1931. Președinte: Dr. I. Papp

Competință ratione materiae. — Refuzul ministrului de război de a achita salariul unui ofiter. — Acțiune la instanțele de drept comun. — Incident. — Admiterea lui. — Este competență instanța de contencios administrativ, pentru că actul nu e de gestiune ci de autoritate. — Rațiune.

În contra sentinței prin care tribunalul a stins procesul, reclamantul în termen legal a făcut apel cerând reformarea ei, respingerea incidentului ridicat de pârât și îndrumarea tribunalului la procederea reglementară.

Pârâtul în instanță a cerut respingerea apelului ca nefondat și spese.

Având în vedere că din textul acțiunii de față reiese că reclamantul cere ca pârâtul să fie obligat a-i plăti salariu de ofiter activ pus în disponibilitate din cauză de boală pe timp dela 1 Septembrie 1926 până la 1 Octombrie 1927 când a fost trecut în retragere și de când primește pensie.

Având în vedere că pârâtul a ridicat incidentul de neprimire a acțiunii, pe motivul că refuzul Ministerului de Război de a plăti solda unui ofiter este un act administrativ de autoritate ce cade în competența instanței speciale a Contenciosului Administrativ:

Reclamantul a cerut respingerea incidentului pe motiv că acest refuz este un act de gestiune, acțiunea sa având caracter patrimonial.

Tribunalul a admis incidentul adoptând teoria pârâtului.

Având în vedere că doctrina referitor la soluționarea acestei chestiuni ca și jurisprudența a variat în sensul că refuzul Statului de a plăti salariu unui funcționar public constituie un act administrativ de gestiune și în acest caz litigiul trebuie lichidat de instanțele ordinare comune; alții au susținut că acest refuz constituie un act administrativ de autoritate a cărui soluționare este dată în competența instanței speciale a contenciosului administrativ.

Considerând însă că jurisprudența mai recentă a Inaltei Curți de Casație, în mod constant

a stabilit că refuzul unei administrații publice : *Stat, Județ sau comună de a plăti unui funcționar public salariul convenit după lege, fie și pe un timp determinat, este un act administrativ de autoritate, de oarece administrațiunea se comportă în afare caz ca autoritate de drept public și ca organ de executare a legii, iar nu ca persoană juridică lucrând în cadru obligațiilor sale, contractate sau izvorâte din delictе ori quasi-delictе (vezi cas. III. 192/1928, idem 538/1928, idem 528/1929. idem 1186/1931).*

Astfel fiind și întrucât în speță Ministerul de Război a refuzat plata salariului apelantului, ofițer în armată, adică funcționar public, prin aceasta a săvârșit un act de autoritate.

Că așa fiind juridic prima instanță a calificat acțiunea de față, găsind că soluționarea ei cade în competența instanței de contencios-administrativ.

Pentru aceste motive, apelul este nefondat și deci a trebuit respins ca atare obligând ne apelant conform art. 508 pr. c. să plătească intimatului spese de judecată în apel fixată conform art. 50 legea accelerării.

Jurisprudențe penale

INALTA CURTE DE CASATIE ȘI JUSTIȚIE, Secția II-a.
Dec. Nr. 4739/1932. Președinția d-ului Al. Dem. Oprescu, consilier

Sub ce condițiuni se poate cenzura suverana apreciere a probelor a instanțelor de fond.

Având în vedere că prin motivele de casare recurent învoacă cauzele de nulitate din art. 385 pct. 1 a) și b) proc. pen. și violarea art. 393 nr. p.; că, în primul rând, se plânge că instanța de fond i-a violat dreptul de apărare-nulitate din art. 384 pct. 9 proc. penală combinat cu art. 393 cod. penal deoarece a solicitat proba cu martorii Buțu Gheorghe din comuna Deal și Ghișoiu Vasile din comuna Călnic cu care voia să dovedească nevinovăția sa, dar Curtea de fond i-a respins această cerere ca neconcludentă și inutilă pe consideratiunea că faptul e pe deplin dovedit; că, deasemenea a mai solicitat instanței amânarea cauzei până la deplina soluționare a procesului penal pentru același furt intentat martorului Gh. Bădilă — care a depus nefavorabil pentru recurent în acest proces, acuzându-l ca autor al furtului — dar Curtea de fond i-a respins și această cerere pe aceiași considerațiune că este luminată în cauză și că, dacă numitul Gh. Bădilă va fi condamnat, recurentul ar avea deschisă calea extraordinară a revizuirii pentru restabilirea sa.

Având în vedere că din deciziunea recurată și lucrările dosarului se constată că în cauză, s'au ascultat martorii Ioan Rahoveanu — reclamant — Mihaiu Voinea și Gheorghe Bădilă și că numai acesta din urmă — pe care acuzatul îl arată ca autor al infracțiunii — a depus cu totul nefavorabil pentru el, declarând că l'a văzut când a scos

din sânul lezăturii suma de bani; că, în asemenea situațiune, deși este de principiu că instanța de fond apreciază în mod suveran temeinicia probelor și poate să le dea orice interpretare din punct de vedere al formării convingerei în cauză, totuși pentru o și mai complectă luminare a cauzei, Curtea de fond trebuia să admită proba cerută, odată ce singurul martor favorabil acuzării era suspectat de nesinceritate, fiind acuzat de autor al furtului din cauză.

Că, tot temeinică era și cererea de amânarea procesului, întrucât dacă s'ar fi stabilit vinovăția martorului Gh. Bădilă, în acest furt, recurentul urma să fie achitat de orice penalitate imediat, iar nici de cum să ajungă prin revizuire la stabilirea nevinovăției sale, eventual după executarea chiar a pedepsei.

Că dar, Curtea de fond trecând peste aceste cereri — formulate în scris de recurent — numai printr'o superficială motivare a comis nulitatea prevăzută de art. 384 pct. 9 proc. pen. și prin consecință motivul de casare găsindu-se fondat, deciziunea atacată cată a se casa cu trimiterea cauzei spre o nouă judecare la aceeași instanță.

INALTA CURTE DE CASATIE ȘI JUSTIȚIE, Secția II-a.

Dec. No. 2975/1932. Președinte : Al. Dem. Oprescu, consilier

Motivele de recurs. — Specificarea lor. — Consecințele. — Apărătorul special dela prima instanță, dacă n'a luat parte la judecarea apelului, nu este primit a face recurs, chiar dacă a asistat la comunicarea deciziei făcută de prima instanță conf. art. 425 p. p. la cererea Curții de Apel.

Asupra recursurilor declarate de inculpații Vasile Popan, Vasile Someșan, Ioana Timiș și de apărătorul inculpatului întâiu contra deciziunii No. II 1021/1931 a Curții de Apel Cluj;

Având în vedere că prin această hotărîre menținându-se sentința primei instanțe, numiții au fost astfel condamnați :

1.) Vasile Popan la 2 ani reclusiune, excluderea dela funcțiuni și suspendarea exercițiului drepturilor politice pe timp de 5 ani, în baza art. 333, 337, 70 c. p. 49 al. I, teza I, Nov. Pen. 96, 99, 91, 341 c. p.

2.) Vasile Secoșan la 5 luni și 20 zile închisoare corecțională în baza art. 33, 337, 70 c. p. 48 al. I, teza I, 49 al. I, teza I, 96, 98, 92, 34 c. p. și excluderea dela funcțiuni cum și suspendarea exercițiului drepturilor politice pe timp de 5 ani ;

3.) Ioana Timiș la 15 zile închisoare corecțională, excluderea dela funcțiuni și suspendarea drepturilor politice tot pe timp de 5 ani, în baza art. 330, teza II, 374, 376, 96, 97, 91, 373 c.p.

Asupra recursului făcut de acuzata Ioana Timiș Considerând, că în conformitate cu dispozițiunile art. 390 pr. p. aplicabilă în materie potrivit art. 31, al. II, N. P. — partea care atacă cu recurs hotărîrea este obligată să arate precis cauza de nulitate în virtutea căreia face recurs.

Având în vedere că recurenta, în declararea recursului său n'a invocat nici un caz de nulitate;

Că dar, recursul este nedeterminat și în conformitate cu disp. art. 434 alin. III, p. p. urmează a fi respins ca atare;

Asupra recursului declarat de acuzatul Vasile Someșan cu invocarea cauzelor de nulitate din art. 385 p. 1 b) și 3 p. p.;

Având în vedere că prin motivul de casare recurentul se plânge că rău instanța de fond, a încadrat infracțiunea de furt săvârșită în dauna lui Pavel Tomuța în textul art. 337 p. c. p.;

Având în vedere că prin motivul de casare constatat în fapt că numitul acuzat dimpreună cu acuzatul Vasile Popan, fiind înarmați cu o armă de vânat, au luat cu scopul însușirii pe nedrept dela lezatul Pavel Tomuța, un purcel în valoare mai mare de 1000 lei, fapt săvârșit pe nedrept și fără consimțământul proprietarului;

Considerând că starea aceasta de fapt constituie infracțiunea de furt, prev. de art. 333 c. p. și calificată de art. 337 c. p. deoarece cuprinde toate elementele componente, la săvârșirea furtului ei au avut o armă asupra lor.

Că astfel fiind, motivul prim de casare este nefondat.

Având în vedere că instanțele de fond l-au pedepsit pe acuzat cu aplicarea art. 92 c. p. astfel că în recurs el nu mai poate pretinde o mai largă aplicațiune a acestui text de lege;

Că dar, conform art. 33 al II N. p. p. motivul de casare este inadmisibil și recursul cată a se respinge ca nefondat.

Asupra recursului declarat de apărătorul inculpatului Popan Vasile, cu invocarea cauzelor de nulitate din art. 385 pr. p.;

Având în vedere că din proc. verb. de audință din 11 Decembrie 1931 al. Curții de fond, rezultă că la desbaterea apelatorică principală, nu au fost prezenți nici acuzatii și nici vre-un apărător special, ci numai adv. dr. Dunca, apărător din oficiu;

Că, comunicându-se acuzațiilor în ziua de 13 Februarie 1932 de către trib. Năsăud deciziunea Curții de fond, aceștia au declarat recurs, în plus adv. Dan pentru acuzatul Popan Vasile.

Considerând că legiuitorul prin apărător special, căruia îi acordă dreptul de a ataca hotărârile judecătorești cu apel sau recurs — art. 383 pr. p. combinat cu art. 31 al. II, Noc. pr. p. — a înțeles pe acela cel ce efectiv ia parte la desbatere, apărând pe acuzat, iar prin art. 425 pr. p. numai în cazul când la instanța de apel apărarea acuzatului și în lipsa acestuia, a fost făcută de apărător public dispune ca deciziunea acelei instanțe să fie comunicată acuzatului, de unde rezultă că numai dacă acesta a avut apărător special — ca în speță — mai poate să atace cu recurs deciziunea instanței de apel în termen de 8 zile dela comunicare și deci el nu mai are acest drept când cel ce l-a apărât la instanța de apel, era un apărător special.

Că în speță, cum apărătorul Dan nu a fost avocatul acuzatului la Curtea de fond, rezultă că el nu avea dobândită calitatea de apărător special

care după lege să-i de dreptul să atace cu recurs deciziunea pronunțată, ci din contra el a fost un simplu asistent al acuzatului la comunicarea hotărârei;

Că, prin urmare, el nu era îndreptățit să pornească calea de atac, deoarece nefiind apărător nu-i era acordată de lege și deci recursul fiind declarat fără calitate cată a se respinge ca inadmisibil.

Jurisprudențe la legi speciale

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secția I-a.
Dec. Nr. 831/3/VI/1932. Președinte: D. Volanschi prim-președ.
Incompatibilitatea dintre art. 42 legea timbrului și art. 57 din legea accelerării. — Când trebuie complectat timbrul cererilor introductive de instanță?

Asupra divergenței de față.

Având în vedere, că recurentul Carol Pancelitz atacând cu recurs sentința No. 73/1931 a Trib. Bihor S. IV-a dânsul a introdus acest recurs, care cuprinde atât cererea de recurs, cât și motivele de casare, de două coale de hârtie liberă, timbrate cu timbre mobile în valoare de 347 lei.

Că, după ce la termenul de 15 Aprilie 1932, recursul a suferit o amânare pentru ca avocatul recurentului să ia cunoștință de dosar, la termenul următor, cel de 22 Aprilie 1932, observându-se că recursul este insuficient timbrat, de oarece, conform art. 10 al. I, pr. civ. legea timbrului combinat cu art. 29 aceeași lege, fiecare din cele două coli trebuia timbrată cu 347 lei, recurentul a cerut un termen pentru a complecta taxele de timbru, dar în urma desbaterilor ce au avut loc, s'a ivit divergență înaintea Inaltei Curți asupra chestiunii dacă, față cu disp. art. 57 legea accelerării din 1929, mai sunt sau nu în vigoare dispozițiunile din art. 42 legea timbrului, pe temeiul cărora recurentul cerea termenul pentru complectarea timbrului;

Considerând, că potrivit art. 42 al IV, legea timbrului din 1927, în cazul când netimbrarea sau insuficienta timbrare a unei cereri introductive de instanță, sau a unui act de procedură, nu a fost relevată la primul termen de înfățișare, ci la anul posterior, partea este autorizată să ceară un termen pentru achitarea sau complectarea taxelor datorite și a amendei la care legea o supune.

Că, însă aceste dispozițiuni fiind incompatibile cu dispoziția art. 57 legea accelerării, intervenită posterior în 1929 au fost abrogate în mod tacit și înlocuite cu dispozițiunile din acest din urmă text conform căruia cererile introductive de instanță, apelurile și orice acte de procedură insuficient timbrate, sunt valabile, dacă la primul termen de înfățișare, partea va justifica plata taxelor de timbru prevăzute de lege, cu dreptul pentru dânsa în cazul când nu produce la acea dată justificarea menționată, să poată cere un singur

termen pentru plata acestor taxe, însă în acest caz este obligată la o amendă egală cu îndoitul taxelor datorite, de unde rezultă că astăzi, sub imperiul legii accelerării dacă partea care a introdus netimbrată sau insuficient timbrată o astfel de cerere, nu a cerut la prima zi de înfățișare termen pentru achitarea taxelor și a amenzii și procesul a suferit amânări, instanța nu mai poate acorda nici un termen pentru satisfacerea legii timbrului și este obligată să anuleze cererea ca netimbrată sau insuficient timbrată.

Considerând, că prin prima zi de înfățișare, când se poate achita și complecta timbrul, sau se poate cere amânarea în acest scop, se înțelege primul termen fixat în cercetarea pricinii și la care procedura de citare a părților fiind îndeplinită, se poate păși la judecată, legiuitorul înțelegând ca drepturile fiscoi să fie deplin satisfăcute la această dată, independent de faptul dacă părțile voesc sau nu, să se judece atunci.

Că, în speță prima zi de înfățișare a avut loc la 15 Aprilie 1932, când procedura era îndeplinită, părțile erau prezente în instanță însă judecata a suferit o amânare, pentru ca avocatul recurentului să poată lua cunoștință de dosar.

Considerând, că deși procedura legii de accelerare constituie o procedură de drept comun, aplicabile numai înaintea Tribunalului ca primă instanță și înaintea Curților de fond în apel, iar înaintea Curții de Casație se aplică dispozițiunile speciale de procedură din legea sa organică, totuși în cazul ca cel de față, legea pentru Curtea de Casație neprevăzând nici o dispozițiune se aplică și înaintea Inaltei Curți dispozițiunile tranzitorii din art. 57 legea accelerării, care constituie procedura de drept comun, în materie.

Că, astfel fiind, iar potrivit disp. art. 10 paragraful 1, lit. c) din legea timbrului, combinat cu art. 29 din aceeași lege, cererile de recurs contra sentințelor Tribunalului scrise pe mai multe coale au a fi timbrate cu 347 lei fiecare coală, urmează că în speță, fiind timbrată numai una din cele două coale ale recursului introdus de Carol Pancolitz și dânsul ne mai fiind în termen să achite diferența de timbru și amendă, recursul său are a fi anulat ca insuficient timbrat.

Pentru aceste motive, Curtea anulează recursul făcut de Carol Pancolitz.

NOTĂ. — Reproducem partea din prefața la Legea Timbrului, întocmită de directorul revistei, referitor la această chestie:

O chestie care rămâne nelămurită de ediția oficială este, cum poate coexista art. 42 din legea timbrului și art. 57 din legea accelerării judecăților. Ambele aceste articole se ocupă de aceeași speță, diferând însă în modul de procedare.

Părerea noastră este, că art. 42 din legea timbrului are o aplicare generală, pe când art. 57 din legea accelerării judecăților are o aplicație specială pentru actele și faptele de care se ocupă această lege. Art. 73 din legea pentru accelerarea judecăților din 1929 nu prevede o abrogare a dispozițiilor din legea timbrului așa că, ea trebuie

considerată că a prevăzut dispoziții proprii nevoilor ei.

Redacția

CURTEA DE APEL CLUJ, Secția I-a.

Dec. No. fisc. I. 86-2/1933. Președinte DI. I. Mănescu, președ.

Comisiunile de apel sunt în drept de a aprecia astfel faptele constatate de Comisiunea de impunere, căci altfel, calea apelului ar deveni iluzorie.

Având în vedere că potrivit dispozițiilor art. 79 din legea contribuțiilor directe, comisiunile de apel apreciază și statuează faptele detinutiv;

Că, aceasta nefiind tot astfel în privința aprecierilor comisiunilor de impunere, nu se poate susține cu succes că, în temeiul stării de fapt constatate de comisiunea de impunere, comisiunile de apel nu ar putea, adoptând-o în parte, să facă și ea aprecieri și să ajungă astfel la concluziuni diferite de acelea, la cari s'a ajuns de comisiunea de impunere, căci prin o astfel de interpretare s'ar diminua până la efemer, importanța apelului și rostul comisiunilor de apel, ori din textul citat rezultă tocmai contrariul, legea dând o importanță cu mult mai mare comisiunilor de apel, ale căror aprecieri, dacă sunt motivate și nu se întemeiază pe cereri sau denaturări scapă chiar controlului instanțelor de casare;

Că deci — în speță — făcându-se de comisiunea de apel motivate aprecieri, cari din acest punct de vedere nici nu au fost criticate de către fiscoi recurent, cum nu au fost criticate nici de a fi fost făcute din eroare gravă sau prin denaturare de acte sau fapte, aceasta a făcut o bună aplicațiune a legii și nu a săvârșit nici exces de putere sau omisiune esențială;

Că, în consecință recursul este nefondat;

Pentru aceste motive el. a fost respins ca atare.

CURTEA DE APEL CLUJ, Secția II.

No. Fisc. II. 112/2/1932. Președinte I. Papp, președinte
Venitul global. — Venitul pe anul trecut. — Faptul că comerciantul a cerut și obținut concordat nu însemnează că a încetat venitul.

Comisiunea anuală a impus pe contribuabil la impozit global de 37.554 lei, calculând în venitul global pe lângă venitul pe clădiri de 54.000 lei și un venit comercial de 350.000 lei pe anul 1931.

Făcând apel contribuabilul, în contra acestei impuneri, Comisiunea de apel l-a admis și în consecință a anulat impunerea scutind pe contribuabil de plata impozitului global și anume pentru motivele arătate în apel constatând în fapt, că contribuabilul la sfârșitul anului 1923 a cerut tribunalului Cluj acordarea concordatului, preventiv care s'a și omologat și că în ziua de 17 Decembrie 1930 întregul stoc de mărfuri aflător în prăvălia contribuabilului a fost vândut la licitație fiind urmărit tocmai din partea fiscoi pentru încasarea sume de 186.000 lei drept impozit datorat Statului.

Deliberând asupra recursului fiscoi înaintat

în contra deciziei Comisiunii de Apel, adusă în majoritate de voturi,

având în vedere, că fiscul se plânge de violarea art. 59 al legii pentru unificarea contribuțiilor directe, care prevede, că venitul global se impune din veniturile anului precedent chiar dacă acelea au încetat în cursul aceluși an,

că într'adevăr faptul că contribuabilului i-s'a acordat în anul 1930 un concordat preventiv încă nu înseamnă că contribuabilul în același an să nu fi avut nici un venit,

de asemenea nici faptul, că pe sfârșitul anului 1930 întregul stoc de mărfuri s'a pus în vânzare prin licitație nu este de natură de a învedera că contribuabilul în anul 1930 n'ar fi avut nici un venit,

în temeiul considerentelor de mai sus. Curtea a trebuit să admită recursul fiscului și să restituie Comisiunii de apel dosarul pentru refacerea impunerii ținând cont de faptele invocate de contribuabil numai în ce privește determinarea venitului, care se va stabili în baza elementelor bilanțului și registrelor a căror veracitate și regularitate nici nu se poate discuta din moment ce este stabilit că contribuabilul a obținut concordat preventiv, căci acest fapt în conformitate cu dispoz. art. 2 și 11 din legea asupra concordatului preventiv dovedește în mod suficient că contribuabilul a avut registre regulat ținute,

iar întrucât contribuabilul în anul 1930 nu le-a mai ținut în regulă, în orice caz ele vor forma neapărat un element de apreciere coroborat cu faptul concordatului în privința determinării venitului imposabil.

Cluj, la 1 Martie 1932.

Recenzii

CERCETĂRI asupra REGIMULUI PENITENCIAR ROMÂN din veacul al XIX-lea, cu un studiu necunoscut al lui Constantin Moroiu, profesor obștesc de legi la școala românească dela Sf. Sava de OVID STANCIULESCU magistrat.

Dl. Stănciulescu, un tânăr magistrat, a pornit pe drumul carierei sale, înarmat cu multă putere de muncă. Prilejuit de descoperirea unui document juridic de o deosebită importanță, și ne dat încă publicației până acum, face cu o suficiență competentă, un amplu istoric al vieții penitenciare la noi și într'o oarecare măsură și în alte țări.

Cetind cartea D-sale, te simți dus de o curiozitate de a urmări până la sfârșit pe autor, căci nu e de puțin interes a cunoaște tragedia din trecut, a celor care prin fatalitate sau natura lor, au trebuit să fie deținuți în locuri speciale și departe de societatea de care s'au făcut nedemni.

D-sa a căutat, după cum singur se exprimă în concluziuni, să reconstitue evoluția regimului penitenciar din țările române în veacul trecut, înfățișând atât dispozițiunile scrise luate cu privire la închisori și la ocne, cât și situațiunea de fapt a localurilor de detențiune și viața osândiților în timpul executării pedepsii.

D-sa arată începuturile de organizație legală a temnițelor din ambele Principate, provocate de Regulamentul Organic, date de puterea Rusească, și ne poartă cu o putere de atracție deosebită, prin diferitele legi, regulamente, anafonale, afișe și instrucții, care au urmat, în scopul îmbunătățirii soartei deținuților, arătând în același timp, tragedia celor ce au trebuit să fie deținuți.

D-sa arată cum reformele introduse în penitenciarele din Europa și din America nu erau necunoscute în țara noastră, la începutul veacului al XIX-lea, dar că și atunci, ca și acum, sta în calea adoptării lor, jena financiară în care se găseau principatele românești.

Ca exemplu de aceasta, dl. Stănciulescu se servește de documentul ce i-a prilejuit lucrarea ce recenzăm și în posesia căruia a intrat prin bunăvoința moștenitorilor lui Constantin Moroiu.

Constantin Moroiu, unul dintre primii burșieri ai principatului Muntenia, care a studiat în Italia și în Franța, întors în țara sa este pătruns de situația tristă în care se găseau deținuții, și scrie „documentul” nepublicat încă și dat la iveală pentru prima dată de d-nul Stănciulescu, din care rezultă primele începuturi de cultură juridică în Muntenia, influența culturii juridice străine în țara românească, și starea precisă în care se găseau penitenciarele în timpurile acelea.

Dl. Stănciulescu scoate în relief influența ce a avut-o documentul asupra începuturilor de organizare a vieții penitenciare, punând pe două coloane atât documentul lui Constantin Moroiu, cât și anexa Regulamentului Organic privitoare la organizarea temnițelor din 1831.

Documentul despre care este vorba este intitulat: *Disertație pentru îndreptarea pușcării din București cu o arătare pe scurt de sistemă temnițelor inglizești și cu o instrucție pentru diparhaamentul de criminal închinat la simțitorii săi patrioți boeri de Constantin Popa Dumitru Moroiu profesor obștesc de legi la școala românească Sf. Sava, 1827 Dechemvrie 1.*

Cetirea acestui document arată nu numai vastele cunoștințe ce le avea Constantin Moroiu dar și măreția sufletului său de om și român.

Constantin Moroiu poate trece cu drept cuvânt promotorul științei juridice românești, căci în afară de exprimarea vederilor sale în ce privește organizarea penitenciarelor, Moroiu mai dă și un proiect de procedură penală, cu însușiri remarcabile.

Am putea zice, că în această privință Moroiu este primul român care concepe un asemenea proiect.

Despre viața lui Moroiu ca jurist și în special profesor de drept în țara noastră s'a ocupat și savantul nostru magistrat Andrei Rădulescu, Consilier la Inalta Curte de Casație și membru al Academiei Române. Acum de curând s'a ocupat în comunicarea ce a făcut la Academia Română și într'o conferință ce a ținut la Radio, cu care ocazie, a elogiât și pe dl. Stănciulescu pentru publicația ce recenzăm.

I. Mănescu

Situația sumară

Banca Națională
României

1933

ACTIV

		21 Octomvrie	14 Octombrie
Stoc:			
Aur	in țară	6.583,042.407	9.805,499.802
	in străinătate	3.222,457.395	9.793,070.181
Devize			414,350.000
	Stoc total		10.186,928.228
Alte devize			31,200.989
Monetă divizionară			329,299.886
Portofoliu comercial			9.326,536.502
Avansuri pe titluri și metale prețioase:			
Simple		244,980,900	
In cont curent		263,363.946	508,344.846
Datoria Statului			3.704,047.402
Avansuri temporare Tezaurului			2.000,000.000
Titluri și participațiuni:			
Titlurile capitalului social		129,942.393	
fondului de rezervă		55,571.578	
rezervelor pentru imobile și mobilier		131,028.404	
Participație la capitalul Băncii Reglem. Internaționale		80,645.161	
Creditului Industrial (Capital			
"subscris" lei 150,000,000)		48,795.000	445,982.536
Titlurile Fondului de pensii și asistență pentru personal			144,513.099
Imobile			587,332.047
Mobilier și mașini de imprimare			129,917.619
Cheltuieli de administrație			123,363.679
Activ corespunzător unor angajamente pe termen			254,207.641
Conturi diverse			3.661,864.186
Portofoliu agricol			3.400,273.093
Provizțiuni speciale de devize			2.018,931.771
Aur la Moscova			—
			36.552,643.514
			36.546,798.511
14 Octomvrie			
<u>3.867,102.347</u>	Efecte și avansuri generale de Bancă pentru Stat	<u>3.867,091.647</u>	
<u>738,116.186</u>	Disponibilul Direcției Generale a Drumurilor la Soc. Anon. Svede, Luxemburg	<u>734,407.779</u>	
PASIV			
Capital Sbcial			600,000.000
Fond de rezervă			449,394.446
Rezervă pentru imobile și mobilier			513,712.018
Fooduri de pensii și asistență pentru personal			144,581.874
Angajamente la vedere:			
Bilete de Bancă în circulație			20.980,981.545
14 Octomvrie	Conturi curente și depozite la vedere:		
<u>286,963.190</u>	a) Ministerul finanțelor	<u>421,927.987</u>	
<u>643,648.028</u>	b) Serviciile publice, Casa Autonomă	<u>703,064.658</u>	
<u>116,199.660</u>	c) Imprumut 7% 1929	<u>111,300.860</u>	
<u>195,863.377</u>	d) Imprumut 7 1/2% 1931	<u>191,960.088</u>	
<u>3.995,762.937</u>	e) Conturi curente	<u>4.018.397.518</u>	
<u>1.987,119.239</u>	f) Alte exigibilități la vedere	<u>1.989,680.456</u>	7.436,331.567
Angajamente la termen			4.217,098.981
Dobânzi și beneficii diverse			193,682.232
Conturi diverse			2.016,760.851
			36.552,643.514
			36.546,798.511
14 Octomvrie	Ministerul Finanțelor, ct. efecte și avansuri		
<u>3.867,102.347</u>	gerate de Bancă	<u>3.867,091.647</u>	
<u>738,116.186</u>	Direcția Generală 3 Drumurilor ct. lei la Soc. Anon. Svede, Luxemburg	<u>734,407.779</u>	
	Totalul angajamentelor la vedere		28.417,313.112
	Raportul între stocul de aur și angajamente		34,51%
	Raportul între stocul total și angajamente		35,85%

Taxa: { Scant 6%
Dobânda 7%